

Poznań, dnia 14.10.2024 r.

Gontarz Igor

Kontrola systemów automatycznego decydowania stosowanych w postępowaniu administracyjnym

Streszczenie

Rozprawa dotyczy problematyki postępowań administracyjnych, w których organy administracji wykorzystują systemy automatycznego podejmowania decyzji. Autor rozważa metody, za pomocą których można kontrolować automatyzację administracji oraz ich przydatność dla zapewnienia gwarancji przysługujących jednostce w postępowaniu. W tym celu, na podstawie przepisów krajowych i europejskich, opracowuje modele kontroli zautomatyzowanego podejmowania decyzji: sprawowanej przez sąd, organ odwoławczy, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz organ nadzoru rynku w rozumieniu aktu w sprawie sztucznej inteligencji.

Każdy z modeli analizowany jest z punktu widzenia jego przydatności dla ochrony wartości postępowania administracyjnego. Za podstawę rozważań przyjęto przypadki automatycznego podejmowania decyzji z polskiego i zagranicznych porządków prawnych. Na ich podstawie identyfikowane są zagrożenia typowe dla ograniczenia czynnika ludzkiego w procesie decyzyjnym, a także zasady postępowania administracyjnego, które mogą wymagać modyfikacji. Główną tezę wynikającą z rozważań jest konieczność zapewnienia kontroli przed wdrożeniem systemu do działań administracji. Zdaniem autora kontrola sądowa i instancyjna powinna być uzupełniona instytucjami prawnymi mającymi na celu ocenę całego systemu, a nie pojedynczej sprawy. Ponadto gwarancje indywidualne przysługujące w postępowaniu administracyjnym powinny zostać wzmocnione gwarancjami zbiorowymi, mającymi na celu ochronę społeczeństwa w ogólności.

Odpowiednie regulacje w tym zakresie wynikają z prawa europejskiego, w szczególności z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych oraz aktu w sprawie sztucznej inteligencji. Obie regulacje wymagają jednak dalszego dostosowania w prawie krajowym do specyfiki prawa administracyjnego. Autor proponuje zwrócić szczególną uwagę na dwie kwestie: zwiększenie partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji o wdrożeniu systemu oraz zapewnienie dostępu do informacji o systemie decyzyjnym. Jego zdaniem wzmocnienie wymienionych aspektów zwiększy społeczną akceptację wdrażanych systemów i przyczyni się do zapewnienia praworządności w zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji przez administrację.